

Cal Jep

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Carena del Cellers - Raval del Pujolet
Alçada: 370

Coordenades:

Latitud: 41.65216
Longitud: 1.89451
UTM Est (X): 407948
UTM Nord (Y): 4611747

Classificació

Número de fitxa 08179 - 361
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Parcialment enfonsada.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08178A0010002300000OU
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 22/05/2019 - 02:00

Descripció

Cal Jep és una caseta del Cellers situada al Raval del Pujole, a la carena del Cellers, en el vessant hidrogràfic dret del torrent del Pujole. L'accés es fa des del Cellers pujant pel camí que s'enfila cap a la carena o bé des del camí de les Llobatonas. Un cop deixat enrere Can Pau Cellers es pot accedir resseguint el filat de la bassa de prevenció d'incendis.

Es tracta d'una construcció de planta rectangular, de planta baixa i pis amb coberta a dues aigües, i el carener paral·lel a la façana principal, orientada al sud, malauradament enfonsada. Per les minses restes observades en els ràfecs, la teulada estava construïda amb lloses de pedra plana. El paredat és de pedra calcària poc o gens treballada collada amb morter de calç, amb els murs interiors de l'habitatge arrebossats. Una part important de la casa està enfonsada i amb l'enderroc amuntegat a l'interior de la casa la identificació i disposició de les diferents estances com la cuina, les escales per accedir al pis superior, etc., es fa difícil d'interpretar. Però sembla que la part de la casa orientada al sud, en concret la planta pis hauria servit com a habitatge, mentre que la part orientada a tramuntana, adossada posteriorment estaria ocupada pel celler al mig amb la boixa i la premsa, i una tina com a mínim situada als extrems esquerre de la façana de tramuntana i de la qual malgrat han perdut la coberta, es conserva la rampa d'accés. L'interior de la tina conserva bona part dels cairons, però és plena de bardissa. Les poques obertures que queden dempeus denoten senzillesa en la construcció. Pel costat de llevant, al costat mateix de l'oliverar hi ha un edifici enfonsat i per sobre, arran de mur, una cisterna amb la boca superior oberta però mig tapada per l'herba que probablement recollia les aigües de la coberta.

Observacions:

Pel vessant sud destaquen varies feixes abandonades amb murs de pedra seca perfectament executats que s'adapten a l'orografia del terreny, alguns d'ells de més de dos metres d'alçada.

Història

Aquesta casa forma part d'un petit veïnat conegut amb el nom de Raval del Pujole. El componen cinc casetes construïdes en terres del Cellers pels volts del segle XVIII i principis del XIX: Can Pau Cellers, Cal Jep, Ca l'Andreu, Cal Pujole i una mica més al sud la Caseta. Per tal de que un cop les famílies establertes, poguessin treballar la terra, en part oliverars, ametllers i, sobretot, vinyes i poder fer el vi directament a les tines. De fet, segons ens explica l'actual propietari del mas, "com que abans es tenien molts fills, i era època de misèria, el pare, per comptes de fer-los fora perquè s'espavilessin els va cedir tres hectàrees de terreny a cadascun on construir-hi una caseta i sembrar. La misèria era tal que fins i tot estava establert que la burra la podien dur a pasturar a un camp de jonça per torns, però si aquesta tenia un burret, ja no hi podia anar perquè llavors calia alimentar dues boques".

El creixement de la població al llarg dels segles XVIII i XIX i l'exportació de vi i aiguardent cap a Amèrica i nord d'Europa va provocar una expansió ràpida del cultiu de la vinya. Fins els anys quaranta del segle XIX, després de la Guerra del Francès Catalunya estava en plena crisi agrària. En aquesta època els cultius predominants eren el blat, l'olivera i la vinya a les zones més planeres i, més amunt, la civada, el sègol i l'ordi, a més del cultiu de la patata. El motor d'expansió de l'economia va ser certament l'augment progressiu de la vinya.

Els propietaris, varen començar a desforestar indrets fins llavors erms o boscosos, construint terrasses amb marges de pedra seca en indrets de fort pendent ocupant així tots els vessants de turons, muntanyes i torrents i rieres. Aquestes noves vinyes, sovint allunyades no les conreava directament el propietari del mas o d'aquella peça de terra sinó que les cedia mitjançant un contracte de rabassa morta a petits pagesos. Alguns rabassaires varen construir tines enmig de les vinyes i al voltant dels masos per evitar que comences una fermentació incontrolada si el trasllat durava massa temps. Però en altres indrets com en el cas del Raval del Pujole s'hi van construir petites masies amb varies tines que permetien l'establiment amb la família. Amb l'atac de la fil·loxera, el raval es va anar abandonant.

El Cellers, documentat ja al segle XV és un mas encara avui dia amb gran quantitat de terres que es localitzen tant en el municipi de Rellinars com en el veí de Castellbell i el Vilar. La majoria de les possessions eren cultivades de vinya i per tant aquesta era l'activitat principal de la masia. L'estrall de la fil·loxera va comportar que part de les terres es deixessin de cultivar; en elles hi ha crescut bosc i matollar. Les altres es varen plantar de vinya i la propietat es dedicà a la producció d'oli fins l'any 1956, on una gran glaçada va acabar amb els oliverars i actualment la majoria de terres són ermes, ocupades pel matollar i el bosc. El topònim Cellers prové de la propietat per on transcorre, també conegut al municipi de Castellbell i el Vilar com a Sallés. Carles Cornadó, estudiós de la toponímia d'aquest municipi i altres municipis veïns, en el seu bloc sobre topònims ens diu que Sallés deriva del mot Cellers, que s'aplica a un indret o lloc, generalment subterrani on es conserva el vi. Deriva del llatí cellarium, que vol dir rebost i que en català prengué el sentit d'estança subterrània o fonda per al vi i també el sentit de graner.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE RELLINARS (2014). Catàleg de masies i cases rurals; dins Pla d'Ordenació Urbanística Municipal.

<http://toponimsdecastellbell.blogspot.com/>

<http://naturaipetra.blogspot.com/2010/09/raval-del-pujolet-rellinars.ht...>

